

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Köszef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 26.

Namurt elfoglalták a németek.

Berlin augusztus 25. A Wolff-ügynökség jelenti: A németek Namur városát és öt erődjét bevették, maradt még négy erőd, azokat erősen bombázzák és bevételük küszöbön áll.

Győznek seregeink az orosz határon.

Mai számunk főbb közleményei:

Megvertünk két orosz hadtestet.

Diadalmas harcaink Szerbiában.

**Monarchiánk hadihajója
Kiaocsao védelmében.**

Aradi fiúk a háborus Londonban.

Hogyan harcolnak a szerbek?

Győzhetetlen a monarchia flottája.

Négy német hadsereg megy Páris felé.

Fölül a Mária-Terézia rend.

Olaszország kilép a tartózkodó állásból.

A török flotta az oroszok ellen.

A mi fiaink.

Arad, augusztus 25.

Egynek, testvériesen egynek és vér szerint összetartozónak érezzük magunkat mindazokkal, akik érettünk harcolnak és akik miattunk öltöztek fegyverbe: nemcsak a nemzetnek, nemcsak királyunk másik országának fiaival, hanem hatalmas és nemes szövetségünknek minden katonájával. Milliók és milliók, egymástól mért-földekre lakók és egymást nyelv szerint meg nem értők olvadtak össze egy végtelenül nagy családba, amely a létét, a jövőjét védi a gyújtogatók, a fosztogatók és az állandó rémek ellen.

És mégis megnyilatkozott, elnyomhatatlanul megdobbant bennünk a szorosabb közösségnek érzése, a mikor egy diadaltól, örömtől lobogó levél arról adott hírt, hogy a mi fiaink, az aradi katonák egy része átesett a tűzkeresztségen, részt vett az első csatában. Ide, a távolba átjutott egy hulláma annak a csodálatos, izgalmas, fenséges és megborzosgató érzésnek, a mikor a katona először érzi a fölötte röpködő gránátok forróságát és először hallja a golyók süvítését; a szívünkhöz csapott az ő elszántságuk, amelylyel az ellenségre rohantak és győzelmünkön örülve, nem nyomhatuk el azt a gondolatot: a fekete hegyek valamelyik szikláját már aradi vér is festette pirosra...

Hiába, ha a nagy, döntő jelentőségű események között mi ennél állunk meg, ennél, ami végül is csak egy epizódja a világháborúnak. A nagy események másutt vannak. A legyőzhetetlen és feltartóztathatlan német hadsereg bevette Namurt, az erősségek egész sorától védett belga várat. Ezzel egész Belgium fölött urrá lett a német hadsereg és könnyű szerrel veri vissza a fölszabadításra siető

francia és angol hadtesteket. Oroszországban győzelmesen nyomulnak előre mind a mi csapataink, mind a németeké, s közel van az idő, amikor egyesülve, rettentő erővel sujtanak a cár katonáira. Az oroszok támadása minden vonalon meghusitva, visszavetve; a boszuló, mogtorló igazság talán jobban siet, mint ahogy mi azt reméljük.

Megtelnek a gondoktól, aggodástól lepott szívek lelkesedéssel, ujjongó reményekkel. Mi is benne vagyunk ezekben a nagy érzésekben; de ezek mellett, szinte ünnepi hangulatban gondolunk a fekete hegyekben történt hadi esetre, a melyben a mi fiaink, a mi véreink homlokát övezte a csaták dicsőségének verejtékes glóriája. Átesnek bizonyára valamenynyien ezen, a más mezőkre, más csapatokba osztottak is, ép olyan bátran, ügyesen, szívós erővel, mint azok, a kik már lőporfüsttől barnultak és az első izgalomtól edzetten mennek tovább előre. De az első csatát, az első tüzet hadd ünnepeljük mi utólag, mint egy nevezetes napját a városnak, a vidéknek, a honnét a diadalmas küzdelem elindultak és a honnét állandóan követi őket az itthonmaradtak szeretetteljes, buzdító gondolata.

És ez ünnepnek új imádsága születik. Adja a Hadak Ura, hogy a diadalok osillagja, amely a mi seregeink fölött felragyogott és azt idegen országok földjén vezeti, mindig velük maradjon: hogy amikor a harcok kibontakozásával a mi fiaink a győzelmek részeseivé lesznek, legyen velük az acélos akarat, a férfias elszántság és a fegyverek szerencséje: hogy amikor a dicsőség, amelyet ők a hazának, maguknak, ezredeiknek szereznek, minél kevesebb fájdalmat követeljen cserébe azoktól, akik itthon maradtak.

Győzhetetlen a hadi tengerészetünk.

— Csatahajók és torpedók. — „Hajó hajó mellett.” —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Ausztria-Magyarország teljes bizalommal tekint hadi tengerészetére, tudva azt, hogy a büszke reménységünket nemcsak kielégíti, hanem messze túl és is szárnyalja várakozásainkat. Ha hajóink száma nem is túl nagy, még mindig elég nagy ahhoz, hogy felülmulhatatlan tengerésztszjeink vezetésével és világhírű matrúzaink segítségével a lehatalmasabb ellenséggel is szembe szálljon sőt: azt megtámadja.

Hadi tengerészetünk ősei Velence vitorlásai voltak, amelyek 1798-ban, mikor a várost elfoglaltuk, átvettünk Venedig és az arzenálja marad hadiflottánk központja 1848-ban, a velencei forradalomban el is veszett a haditengerészet anyagkészlete (a hadvezetőség elhatározta, hogy a hazai partokhoz közelebb rendezi be a tengerészeti arzenált. 1856-ban Polóban, az akkor 1100 lakóju városban történt ez meg és egyúttal akkor változott át a vitorlás hajóhad gőzzel hajtottá. A flotta, amely még mindig főleg kereskedelmünket védte, nyert jelentőségében. 1864-ben aratta az első babórt és 1866-ban a másodikát.

Az első páncél fregattokat 1861-ben soroztuk hajórajunkba, egy további lépés volt a csavargózós, amelyet legújabbán a turbina gőzös váltott föl. És most haditengerészetünk csakugyan az, aminek nemrég az angol tengerész attasé — most ellenségünk — nevezte: a legmodernebb, a legjobb, amelynél szebbet és jobbat nem látott.

A laikus nincs tisztában azzal, hogy a modern haditengerészet miképen harcol. Nem tud mást képzelni, hogy a világon

a legborzasztóbb valami a tengeri csata.

Egyrészt igaza is van, mert a tengeren, a haláltosító lövegek mellé szegődik, két ellenséges

elem: a tűz és víz. Másrészt azonban meg kell gondolni, hogy egy modern csatahajó nem dióhéj és úgy van berendezve, hogy a golyóknak, tűznek, víznek is helyt álljon. Továbbá hasonlót hasonlóval fizet. Ki fog tűnni, hogy a mi hajóhadunk duplán, sőt háromszorosan fog fizetni és tud is fizetni. Akár főfegyverével az ágyuival, akár a torpedóival és végül...

Nem, a mi csatahajóinkkal egykönnyen nem végez senki. Ágyu tornyait kemény acél páncél fedi és épen ilyen hatalmas ruhája van a hajó testének is. Termézetesen a páncélok a különböző hajótípusok szerint, különbözőek és vastagságuk attól függ, milyen célt szolgál a hajó. A csatahajó típusa, amelyek a főharcot vívják meg és amelyek nekünk négy osztály van több-több hajóegységből összeállítva, sokkal erősebben van szerelve és védve, mint a cirkáló típus, amelynek főcélja a gyorsaság. De vannak, cirkálóink is, amelyek nemcsak hírvívó és kémlelő szolgálatot teljesítenek, hanem minthogy elég gyorsak, de elég tüzelő erejük és elég vastag páncéljuk van, a döntő ütközetekben is részt vesznek. Ezek a cirkálók az úgynevezett páncélos cirkálók és a még nagyobbakat csatahajó-cirkálóknak nevezik. Vannak gyorscirkálóink is, amelyek végtelenül gyorsan siklanak, felderítő szolgálatot teljesítenek. Épen ilyen célra használják fel a kereskedelmi hajókat is, amelyeket már béke idején megfelelően szerelnek fel erre a szolgálatra.

A nagy csatahajók mellé sorakoznak a kisebbek. Ezek közt a legnagyobb a torpedóhajók és a torpedó üldözők. A céljukat megmondja a nevük, de végeznek felderítést és részt vesznek a csatákban is. Rendesen ezek vezetik, vagy kísérik a torpedó naszádot, a torpedóflotillát, amely rendszeren éjjel támadja meg az ellenséget. Olyan torpedónaszádot,

amely viharos időben is a nyílt tengeren tud operálni, csatatorpedó naszádnak nevezik.

Torpedóval dolgozik a tengeralatti naszá is. Minthogy azonban a víz alatt a gyorsaságuk csekélyebb, a nyílt tengeri ütközetre nem alkalmasak, hanem csak partvédelemre használják. A mostani háború azonban azt mutatja, hogy a védelemből igen nagy távolságokon is támadással változhatik át: német tengeralatti naszádok cirkáltak az angol partokon.

A torpedók, ezek a rettegett fegyverek, szivaralaku acél bádogból készült testek, amelyekbe egy gépezet van beépítve, amely a torpedó kilövése után önmagától működésbe jön és a torpedó löveget a beállított távolságra hajtja. Az a cső, amelyből a torpedót kilövik (lanszirozzák) vagy a vízvonal alatt, vagy felett van a torpedónaszádon elhelyezve. A torpedólöveg azonban mindig a víz alatt száguld és pedig kormányja beállítása szerint 3-5 méter mélységben és másodpercenként egy kilométeres sebességgel. Ha a löveg kemény tárgyba ütközik, például hajótestbe, felrobbanik a tölténye, a benne lévő 110 kilogramnyi lögyapot. Ha a torpedó nem ért célt, elsüllyed, mert a gépezete eláli.

Az ellenséges torpedó feltartóztatására a hadihajók védőháló szerkezettel vannak ellátva, amelyek nyolc méternyire vannak a tengerben. Minthogy azonban gátolják a hajók mozgási képességét, csak akkor eresztik le őket, amikor a hajó horgonyoz (éjjel, kikötőben stb.)

Az említett csata- és felderítő hajók kivül minden haditengerészetnek vannak speciális célt szolgáló hajói; aknarakói, műhelyhajói és egészségügyi hajói. Az aknák, amelyeket az Aradi Közlöny már ismertetett, a kikötő bejáratát őrzik és vagy a partról robbantják, vagy pedig akkor ekszplodál, mikor a hajó rámegy. A kikötő elzárására szolgálnak a parti erődök, melyek lehetlenné teszik, hogy az ellenség meglepje a kikötőt. Éjjel ezt a fényezőrék teszi lehetlenné, amelyek tiszta időben öt kilométernyire már megvilágítják a közeledő hajót.

Miképen alakulnak ki az elvárható nagy tengeri ütközetek, azt csak sejteni lehet. Az

A világháború következményei.

(Érdekes jóslások.)

A német politikai irodalom az utóbbi években egész seregét produkálta azoknak a könyveknek és röpiratoknak, amelyek megjósolták, hogy legkésőbb 1916-ra feltétlenül ki fog történni a világháború. Ezek a röpiratok természetesen foglalkoztak a háború várható eredményével és azokkal a változásokkal is, amelyeket a népek küzdelme Európa nemzetainak elhelyezkedésében és egymásközötti viszonyában eredményezni fog.

Nem érdektelen e művek közül néhányra most visszatérni. Konstatálhatjuk, hogy a jóslatok között található a német birodalmi kancellár is, aki ugyan nem írt könyvet erről a kérdéssel, de egyik parlamenti beszédében már 1912-ben utalt arra, hogy Németország és Oroszország, illetőleg a hármasszövetség és a triple entente között a háborús összeütközés elkerülhetetlen. Bethmann-Hollweg akkor a katonai javaslatok indokolására tartott beszédében mondta:

— Németország harcra kész, ha a háborúba belekényszerítenek. Én ugyan kikerülhetlenné látom az összeütközést a germanizmus és a páncélizmus között és utálhatok arra is, hogy Németország két ellenség közé van bekezdve, akik csak a kedvező alkalmat várják, hogy bennünket megtámadjanak, de azt is hangsúlyozhatom, hogy a mi békeszeretünket csak a provokáció változtathatja harcra készséggé. Háborút mi nem kezdünk, de támadunk, ha kényszerítenek erre bennünket.

A Reichstag ellenzéki pártjai akkor ijesztésnek tartották a kancellár komoly intelmét.

Hogy Oroszországra milyen következményekkel járhat az európai háború, arról Babel szócikkében ezeket írta 1912-ben:

— Ha az orosz páncélizmusnak sikerül Oroszországot Németországgal és az osztrák-magyar monarchiával háborúba kergetni, ez még akkor is Oroszország végpusztulását jelenti, ha Anglia és Franciaország teljes haderejükkel sietnek a cár segítségére. Az orosz birodalom testét a belső forradalom és lázongás rázza és ha a cárnak eszébe jut, hogy ezredeit a német határra rendelje, akkor nem sokkal ezután Manuel ex királylyal és Abdul Hamiddal együtt megalakítja a trónjuk megfosztottak hármast partiját.

Rüdiger v. Bechlam német publicista néhány hónappal ezelőtt adta ki „Russlands Absichten” című röpiratát, amelyben figyelemre méltóan Németországot a közeli háború eshetőségére. Még tovább ment Frobenius német alezredes, aki stratégiai fejtegetésekből és az európai népek fegyverkezéséből jutott arra a konkluzióra, hogy a jövő évben okvetlenül sor kerül az összeütközésre Európa nemzetei között. Az alezredes könyvének megjelenése után a német trónörökös — mint annak idején jelentettük — táviratilag üdvözölte és gratulált a könyvéhez. (Frobenius nagyszabású munkáját különben az Aradi Közlöny már kimerítően több cikkben ismertette.) „Neue Ziele mittel-europäischer Politik” című könyvében Dr. Otto Rottmann szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy-két éven belül Európa lángba borul és szinte szó szerint írta meg,

ami a júliusi és augusztusi napokban most történt.

— Oroszország perfidiája és hazug politikája, amellyel békét szinlel, ugyanakkor mikor seregei már a német határnál állanak, kényszeríteni fogják Vilmos császárt, hogy hadüzenettel válaszoljon a cár katonai intézkedéseire. És ezzel új érája kezdődött az európai politikának. A német birodalom és az osztrák-magyar monarchia között kötött szövetségből testvéries egyesülés fog kialakulni és mi se állja majd útját annak, hogy a német kultúra és a német munka uralja Hamburgtól Bagdadig Európát, Ázsiát és Afrikát. Oroszország fog bennünket háborúra kényszeríteni, vele együtt ellenünk fordul majd fél Európa, de ez a háború végete lesz a triple-entente-nak, mert meg fogja mutatni, hogy nem csupán az erkölcsi erő van a németiség oldalán, hanem az izmok ereje is. A belül rothadt Oroszország egyesülve a züllött Franciaországgal és az eddigi tekintélyét örökre elveszítő Angliával, olyan vereséget fognak szenvedni, amelynek az lesz a következménye, hogy Oroszország elveszíti Finnországot, Orosz-Lengyelországot, a Kaukázus nagy részét és beszorul Ázsiába, Franciaország visszakényszerül természetes határai közé, Anglia pedig flottájának megsemmisítésével nem lesz uralma többé Indiának, Egyiptomnak és afrikai gyarmatainak.

Igy látta ezt néhány hónappal ezelőtt Rottmann dr. és hasonlóképpen írt az ősz von der Goltz tábornok is „Deutsche Weltpolitik und der Krieg” című könyvében. És ami nemrég még álmodozásnak látszott, az most kezd valósággá alakulni.

ellenségek bizonyára már nagy távolságokra tüzelnek egymásra, mert a nehéz ütegek tüzeleése 6-10 kilométernyirel megkezdhető. Hogy a csata folyamán milyen közelre engedi magához egyik vagy másik fél az ellenséget, sok körülménytől függ, hogy még találgatni sem lehet. Eddig csak az orosz-japán háborúból vannak tapasztalataink modern tengeri csatát illetőleg. Feltehető, hogy mielőtt megtörténne a „melee” (hajó-hajó mellett) egyik vagy másik fél annyira elgyöngült már, hogy feladja a küzdelmet és örül, ha megmenekülhet. Isten segítségével ez a szerep nem a mi haditengerészeteinknek jut osztályrészül. A szívek, amelyek ma vaspáncélosokon dobognak, éppen olyan bátrak, mint azok, amelyek egykor fahajóinkat vitték diadalra és haditengerészeteink szelleme is ugyanaz. Ez a főereje és ezért most is győznie kell.

A volt hadügyminiszter seregeink felvonulásáról.

(Schönaich báró türelemre int.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, augusztus 25

Az eddig történt eseményekről Schönaich Ferenc báró gyalogsági tábornok, volt hadügyminiszter egyik bécsi lap hasábjain a következőképp nyilatkozik:

— A publikum mind követelőbben kíván hirtet az északi és déli haroterekről; s az ezer százu személyes érdek megmagyarázza e komoly percekben ezt a kívánságot. Még sem lehet ezt az óhaját teljesíteni, mielőtt a helyzet nem érett a döntésre s ezt a pillanatot viszont nem lehet gyorsítani, mint azt egyes körök látható türelmetlensége szeretné. Ha a német sereg nagy sikereire utalnak, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a német-francia-belga határon a viszonyok egész más alakulatot öltönek, mint a német-orosz és osztrák-magyar-orosz határon. A nyugati harc-szintéren a német hadsereg magas békelétszámánál fogva abban a helyzetben volt, hogy a franciák egyes beférései elé a siker minden reményével nézhetett s egy még védelmi állapotba nem helyezett varrat merész csipnyel elfoglalhatott. Az időközben befejezett mozgósítás aztán alkalmat nyújtott a németeknek, hogy a nagy francia haderőnek minden körültekintés nélkül bevezetett offenzív operációját döntő csapással megsemmisíthesse.

Az északi harotéren ellenben, ahol ugy Poroszországban, mint nálunk a béke időben jól előkészített határvédelem harcra kész volt, meg kellett várni a mozgósítás és a felvonulás befejezését. Ez így is történt, hogy milyen derekasan oldotta meg feladatát a határőrség, amely főleg esendőségből állott népfelkelő és pénzügyőrsapat megerősítéssel, az köztudomású. Simán folyt le a mozgósítás s nagyobb akadály nélkül a nehéz és merészen tervezett felvonulás, amely befejezéséhez közel van. Ez a mindössze három heti időt tekintve véve szép eredmény, de mindenkinek be kell látni, hogy milyen súlyos hiba lenne, erről most részleteket közölni.

Marad a szerb harosintér. Ott csapataink az ellenség szemé láttára végezték a nehéz átkeléseket a folyókon, ellenséges területeken vetették meg szilárdan lábukat s várnak az újabb offenzívára. Hogy ez hogy fog a tervek szerint lefolyni, azt nyilvánosan még nagyjából is megbeszélni majdnem gonosztett lenne. Én a magam személyében azt hiszem, hogy néhány napon belül sok jót fogunk hallani az ott elért eredményekről.

Addig is türelem.

Természetesen nem titkózna nehézségekbe a népet hamis hírekkel félrevezetni. De én ezt hozzánk nem méltó eszköznek tartanám. A nagy időnek erős nemzetre kell találniok, amely a hadiállapot következményeit meggondoltan viselni tudja s az elkerülhetetlen intézkedéseket nyugalommal fogadja, tehát az idegfeszítő hallgatást is.

Ha ehelyett polgártársainkat kitalált mesékkal izgatják, ez valósággal büntetendő cse-

lekmény. Sajnos azonban, ez az eset nem ritkán előfordul. Az ilyen hazugságok kitalálójának és terjesztőinek alkalmat kellene adni, hogy a fogház magányában gondolkozzanak tettük helytelenségéről. Türelem!

Sebesülések a modern háboruban.

(A balkáni hadjárat sérültjei. — Puska-golyó és srappel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

A háboru sebesüléseiről érdekes cikket írt Laurent doktor kórházi sebész, a brüsszeli szabad egyetem tanára, a Presse Medizinalában. Laurent tizenegy hónapot töltött a Balkánon, Drinápoly megszállásakor egy nagy tábori kórházban vezette a sebészi szolgálatot egészen közel az ostromlott városokhoz és alkalma volt látni igen sok katonát mindjárt azután, hogy megsebesültek.

Laurent dr. elmondja, hogy az elesettek ötven százaléka a fején kapott sebet, harmincöt-negyven százaléka a törzsön és öt százalék a végtagokon.

A koponyán kapott sebek a legveszedelmesebbek,

de az alsótest sebesülései okozták a közvetlenül és gyorsan bekövetkező elhalálozásoknak körülbelül egyharmad részét. A nagy csontok törései igen gyakran fordultak elő és általában nagyon komplikáltak voltak.

A sebesüléseknek 82-84 százaléka puska-golyóktól eredt, 15-17 százaléka shrapnelltől és csak egy százaléka volt kézifegyvertől származó.

A sebesüléseknek 75 százaléka komplikációk nélkül gyógyult.

A balkáni háboruban használt golyók modern, kisméretű és könnyű golyók voltak. Veszedelmük főképen nagy gyorsaságukban rejlik. Közeli távolságokra, 300 vagy 500 méterre, igazi robbantó hatásuk van, azontul a hatás eszikken. Most már csak sebesítők és egyuttal zuzók. A golyó behatolási pontja nagyon különböző. A bőr lehet karsolt, horzsolt, keresztülfürt, mintha lyukasztóval furták volna át, sőt szetmarcangolt is; a nyílás néha teljesen észrevehetetlen, máskor 10-20 cm. a seb, ha a golyót kis távolságból lötték. Minthogy a katonák többnyire fekvő helyzetben lőnek, megfigyelhetünk több sebnyílást is; megtörtént, hogy a golyó behatolva a nyakon kijött, majd belejutva a thoraxba, ismét kijött a hónalj közelében. Gyakran a golyók a testet egész hosszában átjárják, bejutva a vállon, például a combon jöttek ki.

A lövedék általában átjárja a testet anélkül, hogy abban megállna. Néha megmarad a szövetszövetben. Négy shrapnell közül egy esetben és tíz golyó közül szintén egy esetben Laurent az esetek 22 százalékában talált a testben lövedéket.

A shrapnellek egészen másszerű sérüléseket okoznak, mint a golyók. Minthogy gyorsaságukat sokkal hamarabb elvesztik, mint a puska-golyók, mondja Laurent a katonák könnyen észreveszik, amikor shrapnell robban szét bizonyos távolságban és elég valami könnyű akadály, így a gyalogsági borju, vagy akár egy lapát a fej megvédésére. Megtörténik, hogy shrapnellgolyókat találnak a katonaköpenyekben, a ruhában, de sohasem találunk puska-golyót. A gránát nem nagyon veszedelmes, csak ha tíz, vagy husz méternyire robban szét a csapat fölött. Törédekei nagyobb rombolást csinálnak, mint a golyó, de a rombolás gyakran felszínesebb is. A sérülések kevésbé gyakoriak, mint a golyónál, de gyakran fertőzöttek. Igaz, hogy gyógyulásuk is gyakoribb. Egy esetben Laurent egy háromszáz grammos shrapnell tudott eltávolítani, amely egy szerb katona mellüregében volt és az illető rövid idő alatt meggyógyult. Ezek a főbb sérülési formák, amelyeket a mai fegyverek előidéznek.

Fölujul a Mária-Terézia rend.

(A legvitésőbb katonák kitüntetése. — A rendnek már csak két külföldi tagja van.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

A híres, nevezetes katonai kitüntetésnek, a Mária Terézia-rendnek, amelyet csak háboruban lehet elnyerni, tudvalevőleg az egyuttal rendkancellári tisztet is betöltött Fejérváry Géza báró elhunytá óta egyetlen magyar vagy osztrák lovagja sincs. Az Ausztrián kívüli külföldiek sorából is csak kettő él már: Alfonso királyi herceg, Caserta grófja, a Bourbon-ház nápoly-szicíliai ágának feje, továbbá Ernő Agost cumberlandi és angol királyi herceg, a hannoveri trón-prendens, Vilmos császár leányának apósa.

Az előbbi, aki testvéröccse és jogutódja II. Ferencnek, az 1861-ben elűzött utolsó nápolyi királynak és fia II. Ferdinánd királynak és Terézia osztrák főhercegnőnek, 1861-ben Gaetanál Garibaldival szemben tanúsított hősiességéért kapta meg a Mária Terézia-rendet. Az utóbbi, V. Györgynek, az Ausztriához való csatlakozásáért 1866-ban trónjától és országotól megfosztott hannoveri királynak örököse s a családjára oly végzetes porosz osztrák háboruban, 21 éves korában szolgált rá a rendkívüli kitüntetésre, valamint arra is, hogy királyunk a 42 ik közös gyalogcired tulajdonosává nevezte ki.

1866. óta, a bosnyák okkupációt leszámítva, nem volt háborunk, e rendjel tulajdonosai egymásután költöztek el az élők sorából, úgy hogy a rend ma, a két külföldi lovagot leszámítva, kihaltnak tekinthető. Most, hogy teljes erejével dul a világháboru s a mi vitéz seregeink nap-nap után, délen és északon, elkeseredett, de diadalmas harcokat vívnak a reánk zuduló ellenséggel, ismét bőven nyílik az alkalom, hogy vezéreink és egyéb tisztjeink önállóságot, öltözet, leleményességet és bátorságot tanúsítva érdemet szerezzenek a nagyszerű rendjelre. Kitalás van arra, hogy a Mária Terézia-rend, amelynek elnyerése évtizedeken át hiába sóvár-gott álma volt minden kis kadétnak, ismét virágozni fog.

A legfelsőbb hadur, a király, aki szíve melegével iparkodik jutalmazni a hazáért küzdő hősokeket, nem feledkezett meg erről a nálunk elérhető legnagyobb katonai jutalomról s a dícsőséges rendjelre vonatkozólag a következő parancsot bocsátotta ki:

Mivel haderőm tábornokai és tisztjei között ez idő szerint senki sincs, aki birtokában volna a katonai Mária Terézia-rendjelnek, lehetetlen az, hogy az alapszabályokban előirt módon összegyűljön a rend káptalan a kitüntetésre méltó tettek elbírálására. Ennélfogva a következőket rendelem:

Azok a tábornokok és tiszttek, akik az ellenséggel szemben végzett teljesítményeik alapján jogot formálnak a katonai Mária Terézia-rend elnyerésében, a rendi szabályoknak megfelelően fogalmazott és felszerelt kérvényeiket szolgálati uton nyujtsák be a hadsereg főparancsnokságához. A közvetlen felelősöknek véleményezniük kell a kérvényeket. A hadsereg főparancsnoka döntés végett Hozám fogja terjeszteni a kérvényeket az Ő idevonatkozó javaslatával együtt. Mielőtt azonban a főparancsnok javaslatát elkészítené, amennyire a háborus viszonyok megengedik, a rendjelért folyamodó méltó, vagy méltatlan volta fölött szavazást rendel el egy magasabb rangú tisztetből összeállítandó bizottságban, amelynek létszáma körülbelül megfelelően a rendi káptalanénak. Bécs, 1914. augusztus hó 11. Ferenc József, s. k.

Bizonyos, hogy a háboru után nem egy kitűnő magyar katonának mellén fog ott ragyogni az aranysegélyű fehér Mária Terézia-kereszt, amelynek legelső lovagjai között olyan fényes nevek ékeskedtek, mint a Hadik Andrásé, Nádasdyé, Eszterházié, akik világraszóló hírt szereztek a magyar dicsőségnek a királynő hadseregében.

Mária Terézia császárné és királynő a hétéves háboru idején 1757. május 13-án alapította a róla elnevezett rendjét, amelyet az alapszabályok értelmében csak katonatisztek nyerhetnek el az ellenség előtt szerzett érdemekért

főleg önkéntes, esetleg parancselőnyes, de mindig csak szerencsésen véghez vitt vállalatokért.

A rend három osztályból áll: nagykeresztesek, parancsnokok és lovagok. A rend adományozásával együtt jár a lovagi méltóság, külön folyamodók pedig az örökös bárói méltóságot is elnyerik. A nagykereszteseknek 12.000 korona, a parancsnokoknak 3000 korona, a lovagok egyrészenek 1600 korona, másrészenek 1200 korona évi díj jár. Jelvénye aranysegélyű, fehér széles talpu kereszt, vörös közép paizsban arany segélyű gerenda. Körülötte aranysegélyű fehér karikában az előlapon „Fortitudini” felirat, a hátlapon M. T. F. (Mária Terézia Franz) arany monogramma, aranysegélyű kék karikagyűrűvel körítve. Szalagja vörös, fehér középsikkal. A nagykeresztesek azonkívül a bal mellén csillagot viselnek, melynek a rendjel-kereszt az előlapja, de ezüstből, gyémántozva arany gyöngysegélyvel.

Négy német hadsereg harcol Franciaországban.

(Futnak a francia hadak. — Szétverték az angol segélyerő egytizedét. — Namur bevétele.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, augusztus 25.

Kétszázötven kilométeres vonalon nyomulnak előre Franciaország északi és északnyugati részében befelé a diadalmas német csapatok, amelyek mindenhol biztosan, megsemmisítően, határozottan csapnak le az ellenségre. A hatóságos német előrenyomulás, mint megállapítható, négy vonalon történik. A legdélibb támadó vonal élén Rupprecht bajor trónörökös áll, aki Metznel diadalmasodott és most már francia földön üldözi az ellenséget. Néhány nap előtt még Cirey és Blamont közt állt, de tegnap már Lunovillet is bevette. Lunovillet a XXI. német hadtest foglalta el, amely azonban egyidejűleg az elfoglalt városon keresztül folytatja előrenyomulását a Mosel folyó felé. Előtte megverve és szétzilálva fut a francia sereg, amelynek két választása van: vagy Epival és Tours erődítéseibe menekül, vagy az alsó Alaason átkelve iparkodik megszökni üldözői elől.

Frigyes Vilmos a német trónörökös, Vilmos császár fia északi Lotharingián és Luxemburgon keresztül vezeti a csapatait a metzi ütközetben megvert franciák felé. A trónörökös serege lankadatlanul folytatja Longwy francia határerősségénél kezdett sikeres harcát és kétségtelenül a legrövidebb idő alatt benyomul a Chiens völgyébe.

Longwytól északra belga-luxemburgi területen vonult föl a harmadik német hadsereg, amely Albrecht württembergi herceg parancsnoksága alatt áll és mintha a hadiszótér láthatatlan súlyosztójából emelkedett volna ki: úgy veti magát váratlanul és diadalmasan arra a francia seregre, amely Mézières és Sedan irányából a belga Ardennek vilékén tört előre nyilván azzal a szándékkal, hogy az északnyugati Franciaországban harcoló német csapatokat elvágja hazájuktól. Ezt a megkerülésre küldött francia sereget tegnapelőtt teljesen megverték a württembergi herceg csapatai és a franciák most a Maas egyik mellékfolyójának a Semoisnak mentén menekülnek vissza hazájukba. Albrecht herceg azonban törhetetlenül a nyomukban jár és könnyen megtörténhet, hogy ezt a francia sereget második Sedan éri, talán épen Sedannál.

A németek negyedik betörési vonala Belgiumon keresztül viszi. Franciaország északkeleti csücskén, szorosan a belga határon délnyugatra Namurtól — amelyet épe ma foglaltak el a diadalmas német seregek — a franciáknak egy nagy határerődje áll: Maubeuge. Ez az erősség a célja egy negyedik német hadseregnek, amely ugyancsak győzelmek sorozatával büszkélkedve vonul Franciaország felé. Ez a

negyedik hadsereg találkozott Maubeuge előtt egy nyilván Calaisból odadirigált angol lovasbrigáddal, amelyet — mint táviratok már jelentettek — megvert. Miután Anglia egész szárazföldi hadereje százezer embert tesz ki, ezzel a lovasbrigáddal a németek az angol haderő teljes egy tizedét verték meg, ha ugyan Anglia Belgiumba tudja hozni seregeit. A további kilencetizede az angol zsoldoshadseregnek, mindenféle lelkesedés nélkül megy ebbe a háboruba, amelyet kényelmetlen és rossz üzletnek tart és amelynek rá kedvezőtlen kimenetelével tisztában van.

A négy német hadsereg diadalmas előrenyomulásának és szakadatlan győzelmeinek beismerése mutatkozik — természetesen burkolatlan — Párisban. Hosszabb szünet után ugyanis Párisban ismét hivatalos hadibullint

Namur elfoglalása.

(Negyven centiméteres német ostromágyuk.)

Berlin. Jelentések érkeznek arról, hogy Namur ostroma, mely napok óta tart, sikeresnek bizonyul. A rárost védő erődök egymásután hallgatnak el.

Berlin. A nagyvezérkar közli: A namuri erősségek öt erődje és a város birtokunkba jutott. Négy erődöt meg lövettünk, de ezek eleste is küszöbön áll. Stein tábornok főhadiszállásmester.

Berlin, augusztus 25. A Wolf-ügynökség jelenti: A berlini lapok a vezérkar engedelmével Lüttich várának Loucin nevű páncélerődítvényeiről fényképeket tesznek közzé, amelyek

Hivatalos francia beismerés a német diadalokról.

(Defenzivára tért Franciaország.)

Távirat jelenti Párisból: Hivatalos kommunikációban a következőket közlik: A Maas-hoz közel álló hadseregünket a németek megtámadták. Két francia hadtest gyilkos tüzeléssel fogadta őket, miután azonban

a porosz gárda ellentámadásba ment át, csapatainknak vissza kellett vonulniuk.

— A Maastól keletre álló francia csapatokat németek hevesen megtámadták. Erős harc után csapataink visszavonultak. Semoistól délre angol és francia csapatok elfoglalták a fedező állásokat.

A francia hadsereg most defenzivára tért át, hogy kellő pillanathban ismét megkezdje az offenzívát.

adtak ki, amely azzal záródik, hogy az ilyen kibocsátás most utoljára történik. Ez a záradék azzal áll összefüggésben, hogy néhány nap előtt a francia hadvezetőség ünnepélyesen kijelentette, hogy nem ad ki hadibulletinokat. Hogy mi birta rá mégis a francia hadvezetőséget arra, hogy a hallgatást félbeszakítsa, azt nehéz megfejtetni. Valószínűleg attól tartottak, hogy a lotharingiai vereséges harcokról szóló hírek mégis utat találnak a francia közönséghez, ha másként nem: a semleges államok sajtója útján. Ezt a semleges sajtót igyekezik most a francia hadvezetőség úgy informálni, hogy Lotharingiát csupán a haditervék szükségességéből következőben üritették ki a franciák, akiknek különben mindenhol „erős” az offenzívájuk.

Francia hírlapi közlések különben arról adnak hírt — és ezeket a híreket bécsi körökben elhíhetőknek tartják — hogy a németek Brüsszelle, Belgium fővárosára kétszázmillió frank hadisarcot vetettek ki. Valószínű, hogy Lüttich városát szintén nagyobb összegű hadisarc fizetésére kötelezték, azonban ennek a hadisarcnak az összege nem ismeretes. Ezek a hírek azonban magyarázatot szolgáltatnak arra, hogy miért kénytelen Anglia és Franciaország sürgősen ötszáz millió frank hitelt bocsátani szövetségeseik: Belgium rendelkezésére.

A francia hadsereg teljes felbomlására és fejvesztettségére jellemző, hogy az ellentámasz lehetővé tételére már gyarmataikból szállítanak néger katonákat. Marseilleből kap értesítést a stockholmi Aftonbladet, amely azt írja, hogy Marseille kikötőjében afrikai csapatokat, különös bennszülött vadászokat szállítottak partra és ezeket egyenesen Belforthoz szállítják.

Amilyen tempóban azonban a német seregek haladnak: talán már régen túl lesznek Belforthon, mire a fekete francia katonák oda érkeznének.

a német nehéz tüzérség munkájának borzalmas hatásáról adnak hü képet. A nagyközönség most először értesült

a 40 centiméteres ostrommozsarak létezéséről, melyek közül egy is elég erős arra, hogy a legerősebb beton páncélt is átüsse.

Ezek a lövegek voltak nyilván azok, amelyekről Stein főhadiszállásmester közölte, hogy az ellenség nem ismerte őket. Az a körülmény, hogy béke idejében képesek voltak ilyen ágyukák készíteni anélkül, hogy a külföld eről tudomást szerzett volna, legfényesebb bizonyítéka annak a kötsésgérezetnek, amellyel a háborút béke idején előkészítették.

Mindkét rész súlyos veszteségeket szenvedett. Francia csapatok, miközben Lotharingiában új állásokat kellett elfoglalniuk, négy ízben is ellentámadásba mentek át.

A kommuniké nagyon sajnálatosnak mondja, hogy offenziva terve célját el nem érte, de a francia seregek defenzívája nem ingatható meg. A legszélisebb jobboldalon működő egyik független német hadosztály lovascsapatai Rambaix és Tourcoing vidékén benyomultak.

Német nyelven jelennek meg a belga lapok.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti: A belga sajtó organumai — az antwerpeni lapok kivételével — máától kezdve német nyelven jelennek meg.

Győzelmeink a szerb harctéren.

A banda-harcok. — A szerbek hadi taktikája. — A déli harctér terepe.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, augusztus 25.

Akik a szerb harctéren lejátszódó nagy események tempóját, a maguk szűklátókörű tájékozatlanságában, lassubbnak találják mint ahogy forró és bosszútól hevülő véreik kívánna, olvassák el, amit a szerbek haremodorával és szerb harctérrel ismerős szakférius mond. Hősi harcokat vívó katonáink magatartásáról eddig is legendászerű dicsőretek érkeztek haza Magyarországra az értük imádkozókhoz és ha magunk elé képzeljük őket, a minden bokorból leskelődő halál közt, akkor megtelik a szívünk a legforróbb hálával irántuk, akik a világ legvitézesebb katonái.

Egy macedonai reform-tiszt a szerb banda-harcokról.

A szerb harctérről érkező jelentésekből látható — írja a szakértő — hogy hadseregünknek szerb bandákkal is dolga van. A szerb sorkatona szívós, kitartó és bátor, ezt a két balkánháború bebizonyította. Kétségtelenül áll, hogy Szerbia ellen operáló seregünknek nagy nehézségekkel kell megküzdeniök és hogy elmaradhatatlan győzelmünk nagy áldozatokba kerül.

Az ellenség nagy számához a déli harctéren a régi szerb királyság nyugati és délnyugati részében még terep nehézségek is társulnak, továbbá az is, hogy ezeken a vidékeken az élelmezés is nehéz, amennyiben alig van egy jó út is a mi felvonulási vonalunkon. A hegyes terepen csak lóval vagy öszvérrel járható utak vannak, amelyek a folyó völgyekben igen rövid távolságokra, rosszul művelt kocsi uttal váltakoznak. Ebből következik, hogy a Drina közép és felső részén operáló seregeink, tekintettel az utánuk vonuló és csak a teher hordó állatokon továbbítható trén miatt, naponta legfeljebb 15 kilométert tehetnek meg. Ha azonban ellenségre akadnak, ami igen gyakran történik meg, akkor jó, ha ennek felét abszolválhatják, mert minden hegyi harc, még gyengébb erők ellen is, a tapasztalat szerint néhány óráig eltart. Az erdős és hegyes vidéken gyakori a rajtaütés, a meglepetés. Ennek ellensúlyozására a rendes és előírt biztonsági szabályokon kívül rendkívüli intézkedésekkel is kell a gyors mars-tempót biztosítani. Ezek a nehézségek különösen Valjevtól délre fognak tömegesen jelentkezni.

Hadműveleteinket megnehezítik továbbá a szervezett szerb bandák és csapataink felvonulási vonalán a bandák által rendezett inzurrekciók. A szerbek mesterei a bandaharcoknak. Részt tisztek, részt altisztek, sokszor a helyi viszonyokat ismerő önkéntesek — akik legtöbbször katonák voltak — vezetik a bandákat, amelyek könnyű felszerelésüknél fogva (csak puskájuk, tölténytáskájuk és kenyérszájkjuk van) a legnehezebb terepen is nagyon könnyen átjutnak. Üldözni és megsemmisíteni csak könnyű felszerelésű csapatokkal lehet őket. Nagy mozgékonyak és könnyen látják elmagukat élelmiszerekkel. A hegyes terep sok előnyt rejteget a harcok részére és megfordítva megnehezíti a támadó rendes csapatokat a harcban. Mert mozgékonyak, olyanok, mint a repülő sereg, amely a hegyi erdőben bármely pillanatban eltűnik az őt üldöző ellenség elől, hogy azután váratlanul törjön elő buvóhelyéről és a sereget, követi.

trén oldalába és hátába erős tüzet adjon és ezzel oldulásában megakassza, zavarja.

Eme repülő bandák mellett seregeinknek, de különösen a patrulljainknak, sok dolga lesz a *falusi miliciával*. Az 1903. és 1906. évi macedon-lázadás alkalmával igen gyakran megtörtént, hogy egy-egy harcban 10—15 emberből álló csapatot 50—100 sőt még több fegyveres paraszt támogatott. Csapataink eddigi harcaiban is szerepelt mára milícia. Szabácsból jött sebesültek beszélnek, hogy asszonyok, sőt még gyermekek is lőttek rájuk. Ez ellenségeink csalafintaságát jelenti és ilyen haremodorral szemben nincs pardonnak helye. Az ilyen háború borzalmas ugyan, de nem lehetünk semmire tekintettel, mert a keleten a kiméletet, különösen a szerbek gyöngeségnek magyarázzák. Jaj annak, akit a szerbek gyöngének hisznek. Minél erősebb az öklünk, annál hamarabb lesz csend. A szerbek csak az erős ököltől félnek.

Szerbiai hadjáratunk augusztus 20-ig.

A szerb hadjáratról kiadott kommuniké a hivatalos jelentés a délszerbiai eseményekről beszámol arról, hogy seregünk négy helyen lépett elő: az alsó Drinánál, tehát északkeleti Boszniában s Szerbiának ezzel közvetlenül szomszédos északnyugati csücskén, a közép Drinánál, a felső Drinánál Visegrad közelében s végül ezzel összefüggően a volt novibazári szandzsákban.

A szerb sereg ugylátszik főerejét az Arangjelovaa-Grn.-Milanovao-Cacak vonalon, szóval Kragujevacnál és Kragujevac előtt gyűjtötte össze,

Valjevonál és Uzicénél pedig mellécsoportok voltak. Ennek a csoportosításnak az volt a célja, hogy a mozgósítást és a felvonulást biztosítsa, később pedig bázisul szolgáljon az offenzívának a Drina—Száva és az alsó és közép Drina felől betörő csapatainkkal szemben.

A szerb főerő a mozgósítás befejeztével ugylátszik északnyugati irányban menetelt előre azzal a szándékkal, hogy a Drinához közelebb eső hadállást foglaljon el; valószínű, hogy a hegyi menetelések befejeztével tehát a szerb főerő az Arangjelovao és Cacak közti terepen, a Kolubara középső és felső folyásánál koncentráltatott. Ebből a hadállásukból a szerbek erős csapatokkal törhettek előre ugy Bosznia északkeleti része, mint a Belgrádtól nyugatra eső Szávapart felé.

Az eredetileg Valjevonál és Uzicénél felállott szerb csapatok a mozgósítás befejezte után, látszólag az alsó, illetve a középső Drina ellen vonultak (Visegrad). Az alsó Drina ellen előretört szerb csapatok azt a feladatot kaphatták, hogy akadályozzák meg jó hosszú ideig, hogy seregeink ezt a folyót átlépjék. Ennek a defenzívának megkönnyítésére ez a csoport Szabács felé is vetett fel különítményeket.

Három szerb hadosztály állott a Drinánál.

Abban az időben, mikor a szerb főerő még előre vonult szűkebb gyülekezési helyén, a Kolubara mellett, csapataink Szabács—Ljesnica és Loznican át támadólag előnyomultak, azaz a céllal, hogy az izolált ellenséges erőket

még a szerb főcsapat megérkezése előtt döntően megverje.

Seregeink előnyomulása Szabácsnál augusztus 13-án történt meg és csapataink egy szerb gyalog hadosztályt vetettek vissza, másnap pedig előnyomultunk a szerb védők visszavonulási vonalára Ljesnicára és Loznicára. A 14-éről 15-ére hajló éjjelen az itt gyülekezett szerb két divízió megpróbálta ellentámadással az elvesztett pozíciók visszavételét, de sikertelenül.

Augusztus 15-én reggel Ljesnica és Loznican át offenzívá vált seregeink folytatták az előnyomulást és oly döntően verték meg a számra nézve egyenlő szerb sereget, hogy ezek Valjevo irányában vissza menekültek.

Tehát csapatainknak sikerült két nap alatt három szerb hadosztályt leverniök.

Ez a katasztrófa arra bírta a szerbeket, hogy a Kolubaránál és Valjevonál összpontosított egész erejükkel előre törjenek, hogy megvert saját seregeiket a végpusztulástól megmentseék és hogy az alsó Drinánál bennünket megtámadjanak.

Az említett három szerb hadosztályt megvert seregeink nagy lendülettel nyomultak előre Valjevo felé. Noha nehéz küzdelmeik voltak az egyenlő erősségű ellenséggel, mégsem veszítették el acélosságukat és Valjevo alatt

augusztus 16-án fokozatosan szembekerültek az egész szerb hadsereggel és megütköztek vele.

Ez a találkozás, amely eredetileg egy vankonter jellegével bírt, augusztus 16. és 17. folyamán számos nagyobb szabású ütköztévé vált. Szerb részről legalább nyolc vagy tíz gyaloghadosztály vett részt, ami arra mutat, hogy a szerbek háromszoros vagy négyszeres túlerőben voltak.

Seregeink ezért beszüntették a további előnyomulást

és elhárították ideiglenesen készített megerősített állásaikból a szerbek számbeli túlsúlyával intézett támadásokat. A szerbek valahányszor friss csapataik megérkeztek megismételték a támadásokat. A lövésben nagyszerűen kiképzett gyalogságunk, támogattatva tüzéségünk fényes tüzelésétől és gépfegyvereink rettenetes, hatású tüzetől, meghiúsította a túlerős szerb hadsereg rohamait. A szerbek belátták, végre, hogy nagy áldozataik hiábavalóak és beszüntették a további támadásokat.

Seregeink támadó előnyomulása tehát a következő eredményekkel járt:

I. Az alsó Drina mentére, Loznica és Ljesnica, továbbá a Száva ellen Szabácsnál előretört

három szerb gyalog hadosztályt augusztus 14. és 15-ikén döntően megverték seregeink.

II. A támogatásukra, Valjevo felől ellentünk támadó szándékkal

előretört szerb főerőket augusztus 16., 17., és 18-án megállították seregeink.

Seregeink előnyomulásának eme eredményei alapján, augusztus 19-én elmondható volt, hogy célunkat elértük. Seregünk ezért az nap este, feladatuk teljesítése után, visszavonult azokra a területekre, amelyeket az offenzív előnyomulás kezdetén elfoglaltak. Abból a tényből, hogy az ellenség ezt, az egyáltalán nem a hadműveletek idejéből, hanem operációink céljának eléréséből következő visszavo-

nulásunkat nem zavarta, sőt zavart meg sem kísérelte, megállapítható, hogy a

szerb főhadserg igen súlyos veszteséget szenvedett tőlünk.

Mig ezek az események Valjevo és a Drina közt lejátszódtak, az uzice körül felállított mellécsapat Visegrád és Rudó irányában (öt kilométernyire északnyugatra Sokolovictól) előre tört. Két hadosztályból állott, harminc százalaljal, sok hegyi, tábori és nehéz tüzérséggel. Világos volt, hogy említett két helység közt

Serajevora akartak előre nyomulni;

a nehéz tüzérség elárulja ezt az intenciót.

Ez a szintén tulerővel fontos irányban megtörtént előretörés is kétnapi heves küzdelem után

ellenségeink teljes vereségével végződött.

A monarchia seregeinek hadműveletei, a melyek a szerb határon augusztus 13-ától 21-ikéig folytak le, bebizonyították, hogy csapataink a harcban

az egyenlő erősségű ellenséget bátorsággal, kiképzésük jószágával és anyagukkal messze felülmulják.

A három napos valjevói ütközetben pedig bebizonyult, hogy seregeink aránylag gyengébb erővel egy háromszor és négyszer erősebb ellenséggel is

bátran és eredményesen szembe szállnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az árnyherceg. (Nagy olasz dráma az Urániában.) Nagyon sikerült bemutatója volt tegnap a színháznak. Az olasz drámák egyik legkiválóbbja került színre, melynek ugy cselekménye, mint a szereplő művészek kitünő alakítása magával ragadta a bemutató nagyszámú közönségét. Az árnyherceg Ettore Bertti kifejező művészetének egy igen érdekes cselekmény keretében nyújt alkalmat egy kettős szerep alakítására, mely a kiforrott mimikust művészetet csúcspontján mutatja be. Oly nagy művészettel adta elő szerepét, hogy ebben az alakításában mintegy önmagát mulja felül. Méltó partnere volt Brignone asszony a darab női főszerepében. A darab kiállítására és rendezése az olasz Literária-filmgyár legremekesebb alkotása. Már megszoktuk azt, hogy az olasz műfilmek színezése, ragyogók, elevenek, de ebben a képben a gyár messze tulszárnyalja eddigi alkotásait.

* A háboru az Apollóban. Akár a nagyobb lapok tudósítói, a tekintélyesebb filmgyárak operatőrjei is lemennek a határra s eredeti mozgófényképfelvételekben örökítik meg a háboru minden borzalmas eseményét. Az aradi Apolló-színház érintkezésbe lépett azokkal a filmgyárakkal, amelyeknek operatőrjei a határon vannak, hogy a minden embert érdeklő, világtörténelmi felvételeket biztosítsa a maga számára. A megállapodás létre is jött s az Apolló-színház ezúton tudatja a közönséggel, hogy az európai háboruról készült eredeti mozgófényképfelvételeket módjában lesz minél gyorsabban bemutatni. A háboru első mozifelvételeit szerdától kezdve mutatja be az Apolló-színház. A monarchia felkészülésének sok érdekes eseményeit láthatjuk a holnapi műsoron. A tartalékosok és póttartalékosok bevonulását, a katonák tábori életét, Putnik szerb vezérkari főnök elfogatását, a háborut éltető tömegek tüntetését és a nagy történelmi események sok-sok érdekes epizódját hozza elénk az Apolló aktuális műsora, amely bizonyára minden ember érdeklődését felkelti.

* „Mignon“ és „Szevillai borbély“ az Urániában.

Aradi fiúk a háborus Londonban.

(Tolnai Jancsi levelet irt haza.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Megirta már az Aradi Közlöny, hogy a hirtelen keletkezett világkatasztrófa mély aggodalomba döntött két aradi családot. Két aradi fiu, Tolnai János, Tolnai János dr. fia és Hegyi Gyurka, Hegyi Albert fia, akik az idén érettségiztek, vakációjukat nagyobb utazásra használták fel. Eljutottak Londonig, onnan kaptak utóljára hozzátartozói levelet tőlük. Aztán egy-két nap alatt lángba borult Európa s a forgatagban nyoma veszett a két fiúnak. Semmi hír nem érkezett róluk s hozzátartozóik tudva azt, hogy az emberségükből kiforgatott „kulturáncok“ milyen hallatlan brutálitással bántak az idegenekkel, a legnagyobb kétségbeesés közepette szívszorogva várták, hogy valami életjelet adjanak magukról.

A két fiu együtt utazott el még julius elején Párison keresztül. Tolnai János, akinek egy nagybátyja él Párisban, előbb ezt keresztelte fel. Tolnai anyai részről ugyanis a Bing családdal van rokonságban, amely 1848-ban a világ négy tája felé szétszóródott. A szétválás alatt ugyanis az Angliában még ma is köztisztviselőben és szeretőben élő Bing Vilmosnak három fivére vándorolt ki az országból, még pedig az egyik Párisba, a másik Angliába, a harmadik Ausztráliába, New-Zealandba. Valamennyi ággal az összeköttetést most egy New-Zealandban lakó Bing tartja fenn s így Tolnai mielőtt utnak indult volna, ausztráliai nagybátyjától kérdezte meg angliai rokonának címét. Így megtudta, hogy az Angliában letelepedett Bing fia, Bing Edward a Cable Companynek hivatalnok a állandóan Párisban él. Tolnai Jancsi most Bing Edwardhoz fordult Párisba levéllel s rokonától csakhamar válasz érkezett: nagy örömmel várja a két fiut s elkíséri őket Londonba, ahol különben is minden évben szabadságát szokta tölteni.

Igy is történt. A két fiu néhány napot töltött Bing Edward társaságában Párisban, majd tovább mentek Londonba, ahol aztán nyomuk veszett.

A kétségbeesett szülők mindent megtettek, hogy hírt kapjanak az eltűnt fiukról. Diplomáciai úton fordultak Mensdorf-Pouilly gróf londoni nagykövetségéhez, majd a nagy bécsi lapokban tették közre feltűnő hirdetését, sőt Hegyi Albert egy előkelő külföldi detektívirodának is megbízást adott fia felkérésére.

Tolnai Jánosról érkezett is hír. Nápoly közvetítésével táviratozta meg londoni követőségünk, hogy Tolnai János Londonban van s nincs semmi baja.

A szülők azt hitték, hogy a fiatalember, aki Hegyi Gyurkának hollétééről is tudott volna felvilágosítást adni, a diplomáciai hajóval indult el Londonból, amely Olaszországba szállította követőségünk és konzulátusunk személyzetét s néhány Angliában rekedt osztrák-magyar alattvalót. Olaszországon keresztül szintén diplomáciai vonat vitte a menekülőket.

Erre számítva Tolnaiék táviratoztak Milanóba egy ismerősüknek, az Aradról oda származott Lustig Adélinek, aki Deutsch milánói gyáros felesége. Arra kérték meg Deutschéket, hogy ha a fiuk keresztül utazik, tartsák Milanóban s sürgősen írják meg, hogy mi van vele és Hegyi Gyurkával.

A diplomáciai vonat tegnap keresztül is ment Milanón, de azon csak egy aradi volt:

Pongrácz Jenőné, Montag Manóné és Róih Zsiga nővére. Pongráczné az állomáson elmondotta, hogy Londonban az induláskor kiáltották Tolnai János nevét, de a fiu nem jelentkezett. Deutschék Milanóból még tegnap éjjel a következő sürgönyt küldték Aradra:

da heute durchgereister botschafterzug frau betta pongracz heimbefoerderte welcher ich von jancsi berichtete. ist anzuhemen dass jancsi nicht mitgekomen telegrafieret alles datenmaterial betreffend neapel sowie personalien Deutsch.

A sürgönyt ma délelőtt kapta meg Bing Hugó, Tolnai János nagybátyja. (Tolnai János dr. és felesége most Bécsben tartózkodnak.) A szomorú hírt továbbtáviratozta az eltűnt fiu atyjának Bécsbe, egyúttal tanáccsal szolgálva s továbbiakra nézve.

Ma délután azonban fordulat állt be az ügyben: megérkezett Tolnai Jánosnak sajátkezüleg irt levele, amelyben hírt ad arról, hogy so neki, sem Hegyi Gyurkának semmi bajuk, most is Londonban vannak a Cambridge-House nevű panzióban, ahol eredetileg szálltak meg. Miután Angliával az összeköttetésünk megszakadt, Olaszországba emeztette valakinek a levelet a fiatal Tolnai, amely augusztus 8-án kelt s augusztus 19-én továbbított Novemből. Ugy látszik, a szülőink megemizett levelet egy másikba tette, amelyet az olasz városnak címzett, megkérve benne a felbontót, hogy továbbítsa Magyarországra felé a levelet. Célzás van a levélben arra is, hogy a közlekedésnek ezt a módját többször megkísérelte. A levél különben így hangzik:

Kedves szüleim!

Ismét megpróbálom az Itálián keresztül menő levelezést és azt, hogy megnyugtassalak arról, hogy dacára a nagy világkatasztrófának a legtökéletesebb és legnagyobb biztonságban vagyok itten körülveve rokonoktól, kik igazán megható kedvességgel vigyáznak reám, továbbá barátoktól és ismerősöktől. Kimozdulni az országból nem tanácsos, mert a tenger tele van aknákkal és a kereskedelmi összeköttetés megbénult. Most itt ülök szobámban Hegyi Gyurkával és tanakodunk a világ sorjáról, hazánk jövőjéről és otthonhagyott kedveseinkről. Jelentkeztünk a konzulátuson is, amely szavatol értünk és ha elutazik, akkor amerikai protekció alá helyez. Különben is már fajangollá alakultam és mint ilyen, mindenütt kedves fogadtatásra talállok. Vaosora után rendszeren bridge-czek egy igen kedves new zealandi családdal, színházba, meg sétákra nem igen megyek, mert nincs meg a megfelelő hangulatom. Isten áldjon, édeseim, benneteket, hazánkat, ismerőseinket, az osztrák-magyar és német seregeket. Rosszak a hírek Belgiumból, Csókol szerető fiatalok. London, augusztus 8. Jancsi.

A levél tehát teljes két hélig jött London-tól Aradig — ugyancsak Olaszországon keresztül.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonaszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 181
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 181
Nyomda	— — — — — 181

In. A

Diadalmas harcok Oroszországban.

**(Visszavert orosz hadtestek. — A japánnál is félelme-
sebb a magyar katoná! — Ezrével esnek fogságba az
oroszok. — Ujabb szerbiai diadalok. — Olaszország ki-
lép a semlegességből?)**

Távirati tudósítás.

Bécs—Budapest, augusztus 25.

A galíciai-lengyel határról beérkezett jelentések az ottani határ és lovassági harcokról újabb bizonyosságát adják, hogy határhozánk s az előretolt lovasságok sziklafalként álltak ellen a kozákok ama kísérletének, hogy felvonulási területünkre betörjenek s felállítását zavargják.

Mert első sorban erről volt szó ezekben a harcokban. Hadseregünk Galiciában való felvonulásának befejezése természetesen hosszabb időt vett igénybe, mert északi felvonulási területünk kiterjedése igen nagy. Emellett részben a rosszabb vonatösszetételek, részben pedig a nagyobb orosz lovasságoknak előrelátható rögtön betörése miatt a határtól távolabb kellett a felvonulásnak megtörténni. Még kell említenünk, hogy 1870-ben a németek felvonulása is a határtól távolabb történt, mert Moltke számított a franciáknak a Pfalzon keresztül való offenzív támadásával. Így a második német sereget már Mainznál kiwaggonították s gyalogmenetelésben tolták előre.

Orosz lovastömegek tényleg többször kísérletet tettek, hogy Keletgaliciába betörjenek. Szerencsére a kísérletnél tovább sohasem jutottak s ahogy a kozákok előőrseinkkel találkoztak, vissza kellett vonulniok. A legutóbbi jelzett betörés lehetett a legkomolyabb, mert a hivatalos jelentés is „raid“-nak jelzi, szóval messzire tervezett, nagy erővel keresztül vitt vállalkozásnak. Az orosz lovas divízió Turyukáig és Kamionkáiig jutott, szóval a jelenlegi Lemberg és a határ között, Lembergől negyven kilométernyire. De ennek a raidnek sem sikerült hadseregünk arcvonaláig, a felvonulási területre behatolnia, előretolt csapataink egyik brigádjukat Turyukánál teljesen megsemmisítette, a többiek pedig véres fővel menekültek át a határon Kamionkától.

Ezekhez az eredményekhez méltán sorakozik a Sokal melletti győzelem. Itt határhozcsapatunk egy kozák divíziót — dacára, hogy gyalogsági csapatokkal megvoltak erősítve — visszavertek és az orosz brigádot teljesen szétugrasztották.

De előretolt csapataink már nem elégszenek meg az ellenséges támadások visszazorításával, hanem az ellent saját országában keresték fel! Tomaszovnál, tíz kilométernyire a határtól lovasságunk egy ellenséges hadosztályt meglepetésszerűen megtámadott s három orosz lovasszereget megfutamtott. Tomaszov állomáshelye a hetedik orosz határbrigádnak.

Ma azután a következő újabb győzelmekről ad hirt a táviró:

Lublin felé vonulnak csapataink.

Budapest: A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hadisajtószállásról a következő távirati jelentés érkezett:

Csapataink előnyomulása a Visztula mindkét oldalán feltartóztathatlanul folyik.

A folyótól nyugatra haderőink csatlakozva a német szövetségesekhez, kis- és nagy csapatösszetételek között átlépték a Lysagorát elértek a Kamienna folyónak Kielec és Radom között elterülő részét. A Visztulától keletre győzelme-

sen előnyomuló haderőink augusztus 23-án Kraszninál

utban Lublin felé két orosz hadtestnek egy erős csapatrészt visszavetették.

Orosz részen ezernél több ember esett el, köztük sok tiszt. Csapataink zászlókat, gépfegyvereket és ágyukat zsákmányoltak. Novoszielica közelében mintegy

huszezernyi, legnagyobb részét lovasságból álló orosz haderőt vertek teljesen vissza csapataink.

Az ellenségből több száz foglyot ejtettünk. Rohamos visszavonulásukban az ellenséges csapatok sok hadiszert hagytak a harc színterén. Lembergben a lakosság teljes örömmujongása közben tegnap érkezett meg a határmenti harcok során elfogott orosz katonák első nagyobb csoportja. A lakosság öröme még növekedett, amidőn az ellenségtől elvett gépfegyvert pillantották meg. Az összes híradásokkal egybehangzóan az tűnik ki, hogy az oroszok ismert barbár haremóduroknak megfelelően úgy saját, mint az idegen területeken mindent elpusztítanak, falvakat, házakat kifosztás után könyörtelenül felgyujtanak és ezzel az eljárásukkal egyenesen gúnyt űznek minden nemzetközi jogi megegyezésből.

Két orosz hadtest veresége.

Lemberg. Csapataink a Visztulánál előnyomulnak és átlépték a németekkel együtt Lisagorát és Kielec-Radomig hatoltak elő. Kraszninál

két orosz hadtestet visszavertünk.

Ezernél több fogoly és sok tiszt került fogságba. Zászlókat, gépfegyvereket és ágyukat zsákmányoltunk.

Budapest, augusztus 25. A sajtóhadiszállásról hivatalosan jelentik: A Krasznik melletti harcokban a legújabb jelentések szerint több mint 3000 foglyot ejtettünk, 8 zászlót, 20 ágyút és 7 fogattal ellátott gépfegyvert zsákmányoltunk. Azok az orosz tisztek, akik a japán hadjárásban résztvettek, egybehangzóan kijelentik, hogy

a mi katonáink támadása sokkal hevesebb volt, mint a japánokké.

Budapest: (Cenzurálva.) Csernowiczi hadseregünk tegnapa bukovinai határon egy egész orosz hadosztály felett diadalt aratott. Oroszok Novoszielicánál akartak ismételt behatolni, de visszavertek és több mint ezer orosz esett fogságba.

Oroszok Északporoszországban.

Berlin: A keleti határon az ellenség német területre nyomult. Erős orosz csapatok Angoraff irányában és Stallupönen-Lusterburg felé előnyomultak. Gumbinnen felé előnyomuló ellenséget megverték. 8000 fogoly és több üteg került németek birtokába. Két lovasszereget visszavertek. Tovább délre harcoló csapat erős megerősítésekre talált, amiért további ostromra előkészületeket tesznek.

Elesett két orosz tábornok.

Lemberg. A galíciai határon, Kamionka-Strumilovánál csapataink bravúrosan viselkedtek. Mikor egy lovas ezred föltűnt, száz tréningkatonánk és hetven népfőlkeldő — akiket az előzőleg megsebesült Gebauer százados vezényelt — reggel hattól délig harcolt 900 orosz-szal szemben. Ez a 170 emberünk verte az oroszokat és nekünk mindössze 26 halottunk és 18 sebesültünk volt. Délben fölbukkant egy másik lovas ezred is, de akkorra a mieink is segítséget kaptak és mindkét ezredet visszaverték. A heves harcban Iwana orosz brigád-generális elesett, a másik — Wannovsky volt hadügyminiszter fia — súlyosan megsebesült. A sebesült tábornokot Lembergbe vitték, ahol megoperálták, de a műtét már nem segíthetett rajta, vasárnap meghalt. Erdődy automobilistát az ellenséges tüzből megmentett három tisztet, akik a vállukon voltak megsebesülve.

Elvágta Szerbiát Görögországtól.

(Kivertük az ellenséget Boszniából.)

Szerajevó, augusztus 25. Az ellenséget, a mely még Uvac és Vardiste feletti területen folytatott operációinak megkezdése előtt saját határ területeinkre nyomult be a hónap 20-án megtámadtuk és ugyanolyan jól megválasztott, mint megfelelően előkészített pozícióból

Uzice irányában visszavetettük a határon.

Ezekben a harcokban, amelyekben a Szkutari német különítmény is önként és dicső módon részt vett.

Csapataink a nehéz terep és az ellenség szívós védekezése mellett is az alkalmas területen készített megerősített pozíciókból küzdő ellenséggel szemben bámulatraméltó hősiességgel küzdöttek.

Budapest. (Táviróda.) Südlavische Correspondenz jelenti: Szalonikától a szerb határig vezető vasútvonal el van pusztítva. Demirkapu közelében levő nagy alagutat felrobbantották. Gevgeli mellett levő vasúti hidat elpusztították és a nyílt pályán is számos vonat ellen merénylet történt. A vonatok kisiklottak, sok helyen a sínket dinamittal felrobbantották. Szerbia Görögország között a közlekedés lehetősége megszűnt, ami pedig

életkérdése volt Szerbiának, mert innen szállították a municiót és élelmet Szerbiába.

Róma: Egy Szerbiából megérkezett olasz kerakadó, Robigni, beszéli, hogy a nemi főhadiszálláson kétségbe vannak esve. A katonák sokat nélkülöznek s a legszivesebben megszökne. Macedóniából egyetlen behívott sem jelentkezett. A hadsereg alig kétszáz ezer emberből áll. A legnagyobb baj azonban az, hogy az aratás meg van akadályozva és hogy Románia, ugyiszién Oroszország élelmiszerekben szükségét szenvednek. Bulgária minden segítséget megtagad.

Japán támadása fegyverbe szállítja Olaszországot is.

Berlin, augusztus 25. A Wolff-ügynökség jelenti, az osztrák-magyar nagykövet a következő kijelentést tette a külügyminiszteriumban: a Kiaocsauban állomásozó Kaiserin Elisabeth hadihajó parancsnoka, ugyiszién a tókiói osztrák-magyar nagykövet legmagasabb megbízásból azt a távirati parancsot kapta, hogy a Kaiserin Elisabeth Kiaocsauban szintén részt vegyen a harcokban. A monarchia nagyköveteinek ezt a kijelentését a német sajtó a legnagyobb örömmel kommentálja.

Táviróda jelenti Bécsből: A bécsi japán nagyköveteinek ma délután kiadták az utlevelet. Ezzel egyidőben visszahívták Müller báró tókiói nagykövetünket.

Budapest: (Cenzurálva.) Kopenhá-gai Politiken azt írja, hogy

az amerikai hajóraj elindult a Philippini szigetek irányá-ban.

Amerikai illetékes körök kétségbe vonják, hogy japánok megtámadhat-nák Kiaocsaut, mert ez

casus belli az Egyesült Ál-lamok részére.

Gazetta di Venetia jelent: *As a japán követelés, hogy a néme-tek ürítsék ki Kiaocsaut: bizo-nyos körülmények között kény-szerít O'aszországot, hogy ha-dat üzenjen Angliának.*

Frankfurt, augusztus 25. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Rómából, hogy a minisz-tertanács egész nap permanenciában van, azon-ban sem a határozatokról, sem a miniszterta-nácsnácson felmerült kérdésekről nem közölnek semmit a nyilvánossággal. Az egyetlen közlés, amit az olasz kormány az utóbbi időben tett, az volt, hogy óvták a sajtót és a közönséget mindenféle Franciaország melletti tüntetéstől. Hogy hogyan fog alakulni Olaszország jövőendő megatartása, azt óvatosan kell megítélni, annál is inkább, minthogy *Olaszország csak egy ismeri el szövetségesi kötelezettségét, ha abból rá nézve biztosított előnyök származnak és számolni kell azzal az esettel is, hogy ellen-feleink is ígéretekkel kecségtették Olaszorszá-got. Annyi bizonyos, hogy a kormány e pillan-atban azzal van elfoglalva, hogy a hadsereget és a hadi hajórajt készenlétebe helyezze. Az ál-talános mozgósítást a jövő hétre várják.*

Róma. (Hivatalos.) Bolatti nagykö-vet Berlinbe utazott.

Róma. (Hivatalos.) Salandra miniszterelnök kijelentette, hogy még semmisen történt. Ka-mara egybehívását kívánatosnak tartja.

Török-görög delegátusok a román királynál.

Budapest. Károly román király beteg-ségéből teljesen felgyógyult és ma fogadta a török és görög delegátusokat.

Ninosenek montenegróiak Szkuta-riban.

Róma: Skutariban teljes a csend a nyuga-lom. A montenegróiak nem lépték át a határt és valótlán az a hír is, mintha a híres Tarabos erődöt elfoglalták volna.

Török hajóraj a Fekete tengeren.

Bécs, augusztus 25. Konstantinápolyból je-lentik a „Polit. Korrespondenz“-nek, hogy a török kormány hajórajt szándékozik a Fekete tengerre küldeni, hogy azt végigcirkálja. A hajórajt: a „Javuz szultán“ (a volt „Goeben“) és a „Midilli“ (a volt „Breslau“) csatahajókból, a „Khaireddin Barbarossa“ és a „Torgut reis“ pánccsokból, továbbá a „Hamidie“ és „Med-sédie“ cirkálókból, a „Berk-i szavet“ és „Pek-i-revet“ torpedó-cirkálókból, végül négy torpe-dózózból és tizenkét más torpedó-naszádból állították össze.

Az entente konstantinápolyi nagykövetei egyébként felvilágosítást kértek a török kor-mánytól a „Goeben“ és a „Breslau“ megszer-zését illetőleg. A porta kijelentette, hogy az ottomán hajórajnak a két német hajóval történt erősítése épen úgy nem rejt magában támadó szándékot, amint nem rejt a török szá-razföldi hadsereg mozgósítása sem. A portá-nak ez a válasza nem nyugtatta meg az előbb említett államok diplomátáit, sőt inkább fo-kozta azt a bizalmatlanságot, amellyel az illető államok Törökország mostani magatartását meg-figyelik. Ezt a gyanakodó bizalmatlanságot ta-nusítja az is, hogy Szabasztopol környékén az összes világítótoronyokat kioltották és ezzel kapcsolatban figyelmeztetést bocsátottak ki, amely szerint a jelzett vizeken hajózó török hajók feltétlenül engedelmessékedni tartoznak a velük találkozó orosz hajók első felszólításá-nak, mert különben az utóbbiak minden to-vábbi tekintet nélkül tüzelni fognak rájuk.

A népfelkelők asszonyai

— Idegen családok Aradon. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Arad utcáin még sohasem láttunk annyi uniformist, mint amennyi most virit felénk vi-dám színeivel. Az utca, a piacterek, a középü-letek mind katonai egyenruhától színesek. Az emberek barátságosan szólítgatnak meg teljesen idegenarcu katonákat és azok úgy fe-lelgetnek, mintha ki tudja mióta laktának már Aradon és polgáraivá váltak volna ennek a városnak.

— Hogy izlik a prófut? — kérdezzetik a városiak az idegen katonáktól.

— Izlik, ha a haza úgy kívánja — felelik mosolyogva.

— Persze Szegeden jobb volt?

— Mindenütt jó, de legjobb otthon — vá-laszolja a Szeged-alsótanyai népfelkelő és sze-liden megsimogatja a kisfia göndörfürtű fejét, a feleségének pedig mélyen a szemébe néz.

Igen: a legtöbb népfelkelő családotul jött Aradra. Bizalmas uton megtudakolták, hogy meddig maradnak Aradon s amikor azt hal-lották, hogy hetek is elmúlhatnak, amíg innét elmozdulnak, a legtöbb népfelkelő parancsot adott a feleségének:

— Anyjukom, csomagolj, velen jössz te is, meg a gyerekek is.

Igy került Aradra egész sereg idegen család. De természetesen nemcsak a legénység familiája kísérte el Aradra a hadbavonult fér-fit, hanem a tisztéké is.

Lépten-nyomon találkozunk tartalékos tisz-tekkel, akik karöltve sétálnak feleségükkel. Ha ismerősökkel találkoznak, mosolyogva magya-rázzgatják:

— Elhoztam magammal az asszonyt is, amíg lehet, legyen mellettem, úgy se lehet tudni, meddig maradhatunk együtt...

De rögtön tréfára fordítja a szót, mert látia a népfelkelő tiszt, hogy az asszonyka szeme könybe borul, csak nehezen tudja visz-szatartani magát a sirástól.

— No, de azt hiszem, hogy mi nem is megyünk a táborba soha, hanem csak a meg-hódított városokat fogjuk őrizni, oda pedig akár az egész családomat is magammal vihetem. Moszkvában például ugyanolyan jól élhetünk, mint Aradon.

Ezen az asszonyka is mosolyog s mindjárt derült lesz a hangulat. A népfelkelő tiszték családjai a kávéházakban szépen összetartanak s azt mondhatnók, hogy egész külön társadal-mat alkotnak. A Szatmárról, Versecről, Német-bogaánból, vagy Resicabányából Aradra került népfelkelő tiszték asszonyai már olyan intimek, mintha husz esztendő óta ismernek egymást. A kávéházban már elég gyakran hallani ilyen párbeszédet:

— Mi az, drágám, egyedül vagy? Hát az urad, a hadnagy ur?

— Ma ezredügyeletes és csak este 7 óra-kor szabadulhat meg. Addig itt busongok ma-gamban.

— Akkor együtt busulhatunk, mert az én uram meg a zászlóaljparancsnokságon lő-dörög.

És szépen letelepszene a márványasztal mellé s megindul a diskurzus a verséci Ep-steinékről, akiket bizonyosan jól ismer a nép-felkelő felesége, vagy a szentesi Matóffyékről, akiknek minden atyafia nagyraívte, esetleg a szegedi Holtzerékről, akiket már hogyné tet-szene ismerni. És mit tetszik szólni a Rósa Izsóhoz, aki végre mégis csak elérte a vágyát és képviselő lett.

Aztán hozzák a tiz filléres, de teljesen ér-téktelen rendkívüli kiadásokat, amelyekben Len-gyelország megint elszakadt Oroszországtól és a népfelkelő felesége mohón vásárolja meg, mert tudni akarja, hogy az urával együtt mi-lyen megszállott városokba kell vándorolnia to-vább? Lassankint megindul a korzó lüktető élete és a tartalékos tiszték asszonyai is bele-vegyülnek a gyönyörű áradatba. Így lassan-las-san egészen megszokják ezt a kedves, barátság-os, mosolygó arcú várost és amikor majd a büszke trombita harsogás jelzi, hogy el kell hagyni Aradot, borus arccal fogják mondo-gatni a bennünket megkedvelt ujeráris-hölgyek:

— Ha mindig Aradon kellene maradnunk, még a háborút is szívesen megszoknánk.

Arad — főhadiszállás.

— A térképek városa. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Óh, de gyönyörű most ez a város, nagyszerű ideges izgatottságában s imponálóan szép lelkesé-désével. Most, hogy a fölösleges számú népfelke-lők ismét bevonulnak, újból jobban megélelnéknak a város utcái: daloló csoportok vonulnak végig az uttesteken s jókedvükben szinte elfeledtetik önma-gukkal azt a terhet, — a nehéz katonaládát, — ami a vállukat nyomja. A katonai automobilon ideges futkározása és a fekete-sárga zászlóknak a középületeken való viritása, a sok katonatiszt szinte abba a csalódásba ringat bennünket, mintha Arad — főhadiszállás volna. Az idegen, aki ido-vetődik most, egész komolyan azt hiheti az első percekben, hogy az a rengeteg térkép, amely Aradot külsőleg csodásan színessé teszi, a főhadi-szállás szükségleteit alkotja.

Budapestet kivéve talán egyetlen vidéki vá-rosban sem érdeklődnek úgy a háborús esemé-nyek iránt s ha érdeklődnek is, ez nem nyilvánul meg a külsőségeken annyira, mint Aradon. Itt a főbb utvonalakon minden bolt kirakatában földab-rozok élénk színei kiáltoznak felénk. Ahol ezelőtt ilyen felírás volt az auslagban: „Itt finom, tiszta olvasztott libaszir kapható“, — most térképek oszlogatják a közönséget ezekkel a címekekkel:

„A déli határ pontos térképe“,

vagy:

„A muszka cár romlott birodalma“,

„Franciaország azon része, ahol a németektől megfutamodott az ellenség“.

„Belgium, amely már német kézen van“.

„Péter király országának katonai térképe a hegyekkel együtt“.

A kirakatokat mindenütt nagy tömeg állja körül s különösen akkor óriási az érdeklődés, ami-kor a hadsereget jelző színes zászlócskákat ki-tűzi az üzlet valamelyik alkalmazottja. Ilyenkor hangos és élénk megjegyzések hallhatók:

— Már bent vagyunk Varsóban!

— Ugyan ne áruljon el ekkora tájékoztatlan-ságot, hiszen Varsót még nem is kezdtük ostromolni.

— Na, de a német fényesen dolgozik, már bevette Lüttichet!

Általános kacagás a tömeg soraiban.

— Szépen tudja maga is — szól valaki — hiszen Lüttichet már tizennégy napja, hogy elfog-lalták a németek és azóta Brüsszelt is bevették, sőt ma Namurt is elfoglalták.

— Itt van Szabács, lássa, az a fekete pont a Száva alatt, ott folyt olyan sok vér.

— Tudom, az én bátyám is ott van, golyót is kapott.

— De az se kutya ám, amit a franciák csinálnak; a stockholmi olimpiádon aranyérmét kap-nának a síkfutásból.

Igy a tömeg. Az intelligensebb ember nem igen áll oda a kirakathoz, de mégis majdnem hasonlóan cselekszik. Például egészen gyanútlanul sétálsz egy szelid gabonakereskedővel és persze a háboru legujabb eseményeiről kezdesz beszélni.

— Azt hiszem már alig van száz kilométer Páris és a német főserg között.

A gabonás szájába dugja a Modéját és a kabátja két zsebébe nyúl. Mindkettőből térképet huz elő.

— Ha tudni akarja, hogy hol vannak most a németek és a franciák, meg az oroszok és a magyarok, akkor üljön le mellém a kávéház terrasára, én erről a térképről mindent pontosan megmagyarázok magának.

Ilyen jelenetek előzik meg azokat a kávéházi csatákat, amelyek a félméteres térképek körül folynak, reggeltől hajnalig.

— Ezt az élénk érdeklődést és ezt a kedves jólelkűséget, ahogyan a katonák iránt Aradon viselkednek, egyetlen vidéki városban sem találtam — mondta ma e sorok írójának egy szegedi népfelkelő tiszt, a nagy alföldi város egyik legelőkelőbb családjának fia. — Nálunk Szegeden, a híresnek mondott nagy magyar városban nyoma sincs ennek. Wégman Ferenc dr. az ügyvédi kamara titkára méltatlankodva kérdezte Bokor Pál szegedi helyettes polgármestertől, hogy az elvonuló szegedi katonákat miért nem bucsuztatják el a vasutnál a város vezetői, ép úgy mint más városokban történik? A helyettes polgármester a legkomolyabban ezt felelte:

— A hivatalos óra a városházán reggel 8-tól délután 2-ig tart, a katonák mindig hajnalban vagy este indulnak el, szóval mindig a hivatalos órán kívül. Ezért nem mehetünk mi a vasúthoz a katonákat elbucsuztatni.

Hann Alajos †

(1836 - 1914)

Arad egyik legnagyobb tisztelőnek, szeretőinek és becsülnének örvendett polgártársa hunyt el ma: Hann Alajos szőlőbirtokos, az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósági tagja. Az öreg ur korát meghazudtoló frissességgel, energiával és szorgalommal vett részt a legtekintélyesebb aradi pénzügyi vezetésében s még a legutóbbi napokban is ott volt látható a tükörök prodáiban.

Az elmúlt héten, a hírtelenül beállott hűvösebb napok alatt az öreg ur, akit csak a háborus bonyodalmak akadályoztak meg abban, hogy övtizedes szokása szerint ezt a nyarat sem tölthette Gastelnban — meghűt, öt nap előtt izületi eszt kapott, amellyel kapcsolatban szívgyengeség állott be az idős urnál. A baj tegnap akuttá vált s ma este negyed kilenc órakor Hann Alajos elhunyt.

Hann eredetileg kereskedő volt. Temesvárt, majd Aradon nyitott áruügynökségi irodát s biztosító-társaságokat képviselt. Rövid idő alatt nagy üzletkört szerzett s a társaságnak is általánosan kedvelt tagja lett.

Gál Jenő főrendiházi tag titkárságát alatt funkcionáriusa volt az aradi kereskedelmi és iparkamarának s mint ilyet érte az a megtisztelő megbízás, hogy a kereskedelmi miniszter előbb Svájca, majd egy év múlva Oroszországba küldte ki a szőlő-export tanulmányozására. Utjáról értékes tanulmánybűn számolt be s élvezhette nagy munkájának erkölcsi gyümölcseit, a Hegyalján rövid időn belül nagy lendületet vett a szőlő kivitel.

Később visszavonult a kereskedelmi tevékenységtől s életét kizárólag családjának, szőlőjének s szívéhez hozzáfórt pénzügyi életnek, az Aradi Első Takarékpénztárnak szentelte, amelynek több, mint egy évtizede igazgatósági tagja. Hosszabb ideig tagja volt Arad város törvényhatósági bizottságának s az iskolaszékek is s nagy cdaadással működött a közügyek terén.

Elhunytát fia ifjabb Hann Alajos főmérnök s leánya, Margit, Sonntag Gusztáv nagyváradi fa- és fémipariskolai igazgató neje gyá-

szolják. Temetése pénteken délután fél öt órakor lesz a Sörház-utca 2. számú gyász-házból.

H I R E K.

Aradi ujságiróból főhadnagy.

(Horovitz Gusztáv a szabácsi harcokban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Egy aradi tartalékos hadnagy hőstettéről érkezett ma hír. A tartalékos hadnagy Horovitz Gusztáv, az Aradi Közlönynek hosszú időn keresztül volt színházi kritikusa, akit a háboru előtt néhány héttel neveztek ki makói végrehajtónak.

Alig foglalta el Horovitz — aki Aradon igazi irodalmi nivón álló kritikáival nemcsak becsülésnek és szimpátiának, de mint az aradi társaságnak tagja, általános szeretettnek örvendett — új állását, alig esküdtt örök hűséget Komjáthy Micinek, az aradi színház volt kiváló tehetségű naivjának, őt is hadba szólította a mozgósítási parancs.

Horovitz a varasdi ezrednek volt tartalékos tisztje s előbb Károlyvárosba, majd onnan ezredével együtt Klenákra került. A hős ezreddel részt vett Szabács ostromában s oly derekasan harcolt, hogy ritka kitüntetésben részesült.

Horovitz nővére közölte ma egy aradi barátjának, hogy bátyja részt vett a híres ostromnál. A különben is sneidig s nagyszerűen vivő ember az ütközetben.

oly rettenhetetlen bátorságot tanúsított, oly vitézen verekezett, hogy a város megvétele után főhadnaggyá nevezték ki, sőt kitüntetésre terjesztették föl.

A harc és az ezzel járó izgalmak azonban nagyon megviselték Horovitz főhadnagyot, úgy hogy felettesei szabadságot s edes anyját hoz szállították Szabadkára, ahol a legcondosabb ápolásban részesül, még e héten visszatér azonban a harctérre, ahol bizonyára újabb babérok várnak rá.

Félrevezetik a romániai lapokat.

(A párisi és londoni hazug háborus hírek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

— Arad, augusztus 25.

Megírta már néhány nap előtt az Aradi Közlöny, hogy egyes romániai lapok párisi és londoni források alapján a legvadabb híreket közlik a háborus eseményekről. Mondani sem kell, hogy a londoni és párisi igazmondók, a kik Lättich elesét körömszakadtig tagadták és francia diadalokról regéltek akkor, amikor a francia seregek már régen szétverve futottak, hasonló igazságokat írnak a monarchia harcterein előforduló eseményekről is.

Nem lehet eléggé óvakodni ezektől a hazugság gyáraktól, amelyek a bukaresti lapokhoz — el kell ismerni, hogy nem valamennyihez, csak egyesekhez — szintén eljuttatják tendenciózus híreiket, amelyek minden elgondolható északi, déli, keleti, nyugati harctéren csak az entente-hatalmak sikereiről tudnak regélni. Így kerül azután egy pár romániai lapba a francia és angol tudósításokból mühlhausen-i francia győzelemről, az Adrián diadalmaskodó angol flottáról, békés kikötővárosok bombázásáról szóló hír, amelyeket lehetetlen mosolygás nélkül olvasni, amikor egy idejüleg megjelennek a német nagyvezérkar és a mi hadvezetőségünk leplezetlenül őszinte híradásai, amelyekből megállapítható, hogy a déli harctéren elfoglalt pozíciókat erősen tartjuk, csapataink a németekkel egyesülve előrenyomulnak orosz területeken, a német seregek pedig napról-napra újabb megsemmisítő csapást mérnek a francia hadere, hódítják a beiga várakat és verik a partraszállt angolokat.

A romániai lapok csak hitelüket rontják, a megbízhatóságukba vetett hitet csökkentik, amikor észre nem véve a londoni és párisi hírek ferdtéseit azoknak talán jóhiszeműen felülnek és magukat félrevezetik.

— X. Pius a monarchia háborujáról. Bécsből jelentik: A Reichspost római levelezője előtt az elhunyt pápa kezelőorvosa Machiafalli kijelentette, hogy a pápához kérelmet intéztek a háboru kitorése ellen való közbenjárás érdekében. A pápa erre azt felelte, hogy az egyetlen uralkodó, kinél sikerre való kilátással interveniálhatnak, mert ez az uralkodó mindenkor hűséggel viseltetett a szent-szék iránt: Ferenc József király, de épen ő nála nem interveniálhatok, mert a háboru, amelyet Ausztria-Magyarország visel, igazságos, nagyon is igazságos.

— Egy aradi tiszt sebesülése Szabácsnál. A mai nap egy aradi tartalékos tisztnek sebesüléseiről hozott hírt. A horvátországi Rumán levő csapatkórház parancsnoksága jelentette a városnak, hogy Koch Sándor tartalékos hadnagy, mint sebesült a kórházban fekszik. Koch Sándornak Megyesegyházán gabonüzlete van, a mozgósítás alkalmával egy boszniai ezredhez vonult be és bizonyára Szabácsnál vagy a lenicai ütközetben kapott sebet, mert Ruma ezekhez van közel. A város a sebesültnek Aradon lakó özvegy édesanyját értesítette, aki honap Rumára utazik, hogy személyesen ápolhassa fiát. A sebesült tartalékos hadnagyot, aki egy év előtt nősült, Aradon széles körben ismerik. Sebe remélhetően könnyebb természetű és a mi csapataink mintaszerű vörös kereszties szolgálata mihamar gyógyuláshoz segíti a szabácsi harc aradi hőst.

— Hiba van az új két koronásokon. A következő sorokat kaptuk: Az új kétkoronás papírpénz magyar felírásában hiba van, helyesebben, rosszul fordították le a német szöveget. A német szöveg azt mondja, hogy ezért a papírpénzért két korona érepénzt bárki kívánságára kifizet az Osztrák-Magyar Bank. A magyar szöveg pedig így szól: „Két korona törvényes érepénzt bárki kívánságára bécsi és budapesti főintézetinél azonnal fizet az Osztrák-Magyar Bank.” Azt nem mondja a felírás, hogy ezért a papírpénzért fizeti a két korona érepénzt s így valamely tréfas ember egész bátran beállíthatna a budapesti, vagy bécsi főintézethez ezzel: Kérek két korona törvényes érepénzt — ingyen.

— Magánvizsgák és javítóvizsgák. Az ördekeltek szülőknek tudomására adom, hogy az 1913-14. iskolaévben a községi polgári fiú- és polgári leányiskolába járt tanulók javítóvizsgálatai folyó évi augusztus hó 31-én, szepember hó 1., 2. és 3. án reggel 8-12 óráig és délután 2-5 ig fognak megtartatni. Tekintettel arra, hogy ugy a Kazinczy-utcai fiú-, valamint a polgári leányiskola épülete katonai kórházi célokra igénybe vétetett, a Kazinczy utcai polgári fiúiskola, valamint a polgári leányiskola tanulói is a Ferenc téri iskolában fognak leviszágni. Varjassy Lajos iskolaszéki elnök. — Az aradi állami főreáliskolában augusztus hó 29. én szombaton reggel 9 órától kezdve tartják a javító vizsgálatokat és a magánvizsgálatoknak írásbeli részét. A pótlóvizsgálatok, szóbeli magánvizsgálatok, valamint a főlvételi vizsgálatok augusztus 31-én, hétfőn reggel 8 órakor kezdődnek. A beírások idejéről később értesíti az igazgatóság ugyanczen az uton az érdekelteket.

— Még költött ruátakat a katonáknak. Bácskai Béla dr. 10 kilogramm költ pamutot adott át ma Halász Lillynek, hogy meig, költölt holmit készítsenek belőle katonáinknak. A követésre méltó példa kétségtelenül buzdító hatással lesz.

— Értesítés Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ezton is felhívja az igen tisztelt áramfogyasztó közönséget a 6045-1914 M. E. számú moratórium-rendelet 4. § ára, mely ekként szól: „Az L §-ban engedett hulasztás alá nem esnek vízvezetési és világítási műveknek, általában közüzemeknek, használatért fizetendő díjak.” E rendelkezéstől függetlenül azért bir különös fontossággal az, hogy a fogyasztók a már esedékessé vált és illetve az ezental esedékessé váló számlákat pontosan kifizessék, mert a villamos telep kénytelen lévén az összes üzemi anyagot és egyéb szükségleteit a moratórium ideje alatt készpénzben előre kifizetni, az üzem folytonossága csakis a gyors incassó által érhető el.

— Meghosszabbították az angol moratóriumot. Londonból jelentik: A moratóriumot október 4-ig meghosszabbították.

TANÜGY.

(—) Az aradi városi zeneközpont a kulturpalotában folyó év szeptember hó 1-én kezdődnek délután 3—5-ig a beiratások. Beiratás 10 korona, tandíj 60 korona. Arad, 1914. augusztus hó 25. Krispin József igazgató 4748.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujarad, aug. 25.

A mai heti piacon élénk forgalom mellett eladásra került:

2000 mm. buza	28.—31.—
Rozs	19.—
Árpa	16.—
Zab	18.—19.—
Tengeri	14.60—15.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Edre.

NYILTTER.*

AZ ARADI KÖZLÖNY

a háborús napok rendkívüli körülményei között példányai számát szigorúan a szükséges mennyiségre szállította le és elsősorban arra szoritkozik, hogy előfizetőit lássa el lappal. Miután így elárúsítói forgalomba csak korlátozott számban kerül az Aradi Közlöny, tanácsolható, hogy mindazok, akik az izgalmas eseményekről hiven és kimerítően óhajtanak tájékozást szerezni, lépjenek mielőbb az „Aradi Közlöny“ előfizetőinek sorába.

135—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.*

A 146400—1914. számú belügyministeri rendelet, de a hazafias érzés is azt parancsolja, hogy minden a közjótékonyaság oltárára szánt fillérünket egyrészt azok hozzátartozóinak uttassuk, akik a hazáért harcra szálltak, másrészt azon intézményeknek, amelyek a hadra kelt és ápolásra szoruló testvéreink fájdalomának enyhítését tűzték ki nemes célul.

Ezen magasatos célok elérhetése érdekében szünetelni kell minden más irányú és természetű gyűjtésnek. Eanélkül figyelemmel mindenkit, hogy bármely más természetű engedély nélküli könyöradománygyűjtéssel szemben kérielhetetlen szigorral fogok eljárni.

Arad, 1914. évi augusztus hó 22.

Greén

főkapitány.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZINHÁZ.

Augusztus 26., 27., 28. és 29. éni, szerda, csütörtök, péntek, szombat

Az Apollo Színház

HÁBORU- HIRADÓJA.

I. sorozat:

Éljen a király!
Éljen a hármasszövetség!
Európa várakozásának központja a Magyar királyi vár.
Tüntető tömegek a fővárosban.
A hadsereg mozgósítása.
Jelentkezők a központi városházán.
Ahol Putnik szerb hadvezért fogva tartották.
Csapatváltás Putnik őrizetére.
Lovak sorozása.
Indulás a harctérre.
Beszállás a filmgyár udvarán.
Tábori konyhák munkában.
A háboru térképe.
500 automobil asszentálása a Vármezőn, stb., stb.

3987

Szabadság-tér 19.

alatt egy

nagyobb üzlethelyiség

1914. december elsejére kiadó.
Bővebb felvilágosítást ad dr. Éles Béla ügyvédi irodája. 4746

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfgram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Uj mészáros és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására adom, hogy Tökölly Imre-utca 5. számú házban higienia tisztaságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a legjobb minőségű husok kaphatók pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szíves pártfogást kér:

Gyarkovits József.

Wajdits György

„TURUL“
gyógyszertárban

(Karolina-u. és Ferenc-tér
sark.)

Az összes kül- és bel-
földi különlegességek
és drogeria cikkek dro-
geria árban kaphatók.

6048

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós.

A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legskörösebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapítva 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

189—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy vasuti igazolványok, nemkülömben egyéb utazási igazolások kérelmezése és azok kiadása naponként délelőtt 8-tól 12-óráig, délután 8 órától 8-óráig a városházán, a levéltár melletti kis teremben eszközöltetik. Felhívom az utazni szándékozó közönséget hogy az igazolványok beszerzése céljából ezen időközökben jelentkezék, mivel más időben történő jelentkezések figyelembe nem vétetnek.
Arad, 1914. augusztus 24.

Greén
főkapitány.

!! GYENGE FERFIK !! !! ÖREGEK ÉS FIATALOK !!

kérjenek ezen baj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetést. 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2603

„NOVA MECHANIKA 115“
Budapest — Főposta — Fiókbérlés 40.

187—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a mozgósítás folytán bevonultak segélyre szorult családtagjainak az 1892. évi 21. t. cz. 9 ik § a alapján való segélyezése tárgyában a folytatólagos összeírások 1914. augusztus hó 24-től kezdve naponta d. e. 9 órától, 12 óráig a rendőrkapitányi hivatal által fognak eszközölni.

Mindazok, akik segélyre jogosultak ezideig azonban még nem jelentkeztek, vagy a kiknél a családfenntartó időközben bevonult, fentebb kitüntetett időben az I.—VIII. rendőri kerületben lakók Hoffmann Győző rendőrhadnagy hivatalos helyiségében, a Sága, Poltura, Gáj, külváros, valamint tanyákon lakók a gáji alkapitányi hivatalban jelentkezhetnek.

Ugyanitt jelentendők be a változások, melyek akár a családi, akár a vagyoni viszonyokra, akár pedig a hadbavonultnak katonai szolgálat a föl felmentésre vonatkoznak.

Arad, 1914. augusztus 24.

Greén Nándor
főkapitány.

Elsőrendű**DARABOS SZÉN**

üzemek, malmok részére
kocsirakományonként,

kiváló minőségű

dió pirszén (koks)

Kapható:

Roth József

Arad, Eötvös-utca 3. szám.

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi iroda: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatszinekre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá osipke- és szövet-függöny, szörme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4670

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzandők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbéllyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kiáratra díjtalanul megszerkeszti.

ELLÁTÁS.

Intelligens isr. családnál

1—2 középiskolai tanuló teljes ellátást kaphat. Schwarz, Flórián-utca 4. 4749

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

3 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel álló utcai lakás Aranykéz utca 2—3. sz. a. azonnal, vagy november 1-re. 4709

Kiadó

november elsejére Dobó-u. 6. sz. alatt egy első emeleti szoba, előszoba és fürdőszobából álló utcai lakás. 4637

Egy 4 szobás

modern erkélyes lakás, továbbá egy tutorozott szoba és egy üzlet-helyiség jutányos áron kiadó. Deák Ferenc u. 16. 4751

Emeleten

3 szoba, fürdő- és minden hozzá tartozóval november 1-re kiadó. Kápolna-u. 29/a. 4750

ALKALMAZÁST KERES.

Gépész állást

keres azonnali belépésre katonasoron túl levő szakavatott okleveles gépész. Eisenmann Lajos Arad, Vécsey-utca 18. 4747

Jó családból

való szerény árva leány kis gyermek mellé ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 4725

Éves bizonyítványokkal

rendelkező középkorú nő kisebb gyermek mellé száraz dadának ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 4742

Hásvetetőnők

ajánkozik magános urinőhöz vagy idősebb családhoz jobb családból való fiatal leány. Cim a kiadóhivatalba. 4718

OKTATÁS.

Polgári, gimnáziumi

és reáliskolai magántanulók biztos sikerrel előkészülhetnek, vidékiek teljes ellátást nyerhetnek az Isr. fiuinternátusban Arad, Chorin Áron-u. 1. sz. 4785

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Vessék

uraktól levelet férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb áron. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

Csemegé szőlő!

Kitűnő éretti Csaba gyöngye 5 kor. postakosárral 4 korona. utánvétellel megrendelhető szatmári Szabó István szőlőbirtokosnál Pankota. — Ugyanott kapható éretti paradicsom is nagy mennyiségben, jutányos áron. 4629

Modern, világos

fényezett hálószobabútor, villanylámpa és konyhabútor azonnal eladó Munkácsy Mihály-utca 3., I. em., 25. 4740

Legfinomabb

szepességű málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanányi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Mindenki olyan öreg, aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratórt, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Carboform szappan.

Olcso, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

Kiadó

november elsejére Dobó-u. 6. sz. alatt egy száraz raktár. 4688

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körömet azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Aradon. 1224

Hehs főle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbejok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbrü egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percen előidé. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Első Aradi Orthodox

— Szalámigyár —

Herskovits Dezső és Társa

Arad, Boros Bani-tér 11. szám.

Telefon szám 820. Sürgöny-cím: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket a legjutányosabb áruk mellett Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjogyzók ingyen és bórmentve. 3775

Használt ólom

megvételre kerestetik.

